СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVII. Ч. 99. Джерзи Сіті, Н. Дж., субота, 27. квітня, 1929. VOL. XXXVII. No. 99. Jersey City, N. J., Saturday, April 27, 1929. THREE CENTS.

ФАРМЕРСЬКИЙ ЗАКОНОПРОЄКТ ПЕРЕЙШОВ У ПАЛАТІ ПОСЛІВ

ВЕЛИКА ПОБІДА ГУВЕРА. ВІДКИНЕНО ЕКСПОРТОВІ ДОВЖНІ ПОСВІДКИ. В СЕНАТІ СПРАВА НЕ ПІДЕ ТАК ЛЕГКО.

ВАШИНГТОН, 26. квітня. — Правительственний законопроєкт у справі допомоги фармерам перейшов у палаті послів величезною більшістю голосів. За проєктом голосувало 367 послів, а проти нього був всього 34 голоси.

Палата послів заявилась отже за Федеральною Фармерською Радою і фондом у сумі пів біліона долярів, призначеним на позички для хліборобських організацій.

В сенаті прийде до завзятої боротьби, бо навіть сенатор Бора, горячий приклонник Гувера, заявляється за фармерськими довжними облігаціями.

МИРОВИЙ СУД ВИРІШИТЬ.

ВАШИНГТОН, 26. квітня. — Між вашингтонським і канадійським правительствами прийшло до тимчасового порозуміння в справі затопленого прибережною американською сторожею пачкарського канадійського яхту „Ай Ем Елон". Справа буде віддана до остаточного вирішення міжнародному мировому судови, згідно з договором, заключеним між Злученими Державами й Англією в 1925 році.

ПІДРОБЛЮВАННЄ ДОКУМЕНТІВ РОСТЕ.

ВАШИНГТОН, 26. квітня. — Урядово стверджують, що за послідний рік подвоїлося число підроблених документів, таких як пашпорти, віза, метрики і т. п. Фалшування походять головно з країв, яких іміграційна квота вже на довгі літа вичерпана.

СТАТУЯ ЛЯ ФОЛЛЕТА.

ВАШИНГТОН, 26. квітня. — В галі статуй відкрито статую Роберта Меріона Ля Фоллета, померщого перед кількома роками сенатора з Висконсин. Статую подарував стейт Висконсин в доказ того, що стейт памятає за того, хто любив свій нарід і йому вірно служив.

НОВИЙ КРУЖЛЯК „ПЕНСАКОЛЯ".

ВЖЕ СПУЩЕНИЙ НА ВОДУ. КОШТУВАВ $16,000,000.

ВАШИНГТОН, 26. квітня. — В нюйорській пристані воєнної маринарки відбулися хрестини нового кружляка, „Пенсаколя". На торжество прибув секретар маринарки Чарлз Френсиз Едемс і багато офіцирів. Понад 5,000 світських осіб приглядалося церемонії спущення велікана на воду. „Пенсаколя" має 10,000 тон поємности й може плисти 14,000 миль, не доповнюючи палива. Його скорість виносить 40 миль на годину.

ПАКТ КЕЛОГА НЕ МАЄ СИЛИ.

ТАК КАЖЕ БУВШИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ АМБАСАДОР ДО ЯПОНІЇ.

ВАШИНГТОН, 26. квітня. — Роленд С. Моррис, професор міжнародного права на пенсилвенійськім університеті, виголосив доклад про договір Келога. Доклад відбувся з рамени Американського Товариства для Міжнародного Права.

Моррис підніс, що Париський Договір опертий на тім, що кожда нація має право до оборони, а разом з тим кожда держава є сама для себе суддею щодо цього, чи її воєнний крок можна узнати самооборонним чи агресивним. Ізза цього всі зобовязання, які накладає на контрагентів Пакт Келога, не мають ніякого законного значіння.

ПОВСТАНЦІ УСТУПАЮТЬ.

МЕКСИКО СИТІ, 26. квітня. — Федеральна армія в силі 12,000 жовнірів напирає на повстанців, які цофаються на цілій лінії. Тому не приходить до сподіваної боротьби.

ВОДА РІКИ МІСІСІПІ ПІДНОСИТЬСЯ.

КВИНСИ, Ілліной, 26. квітня. — Населення, що живе здовж долини ріки Місісіпі, занепокоєне, бо надіються нового виливу. Вода в корити ріки підноситься з кождою годиною.

КУ КЛАКС КЛЕН ЗМІНЮЄ ОСІДОК.

ВАШИНГТОН, 26. квітня. — Ку Клакс Клен рішив перенести свою головну кватиру з Вашингтону назад до Атланти, яка була давніше довгі роки центром його операцій.

ТОРНАДО В ДЖОРДЖІЇ.

МЕКОН, Джорджія, 26. квітня. — Жертвами шаліючого торнада впало 17 осіб, які знайшли смерть серед бурі.

СПОЖИВЧИЙ ПРОМИСЛ НА ПЕРШОМУ МІСЦІ.

НАСЕЛЕННЄ ПЛАТИТЬ РІЧНО 23 БІЛІОНИ ДОЛЯРІВ ЗА СПОЖИВЧІ АРТИКУЛИ.

НЮ ЙОРК, 26. квітня. — Колбі М. Честер, президент „Постум Компані", говорив на річних зборах Бюра Оголошень Товариства Американських Видавців про американську споживчу індустрію. Він доказував числами, що цей промисл стоїть на першому місці. Він більший ніж сталева, ткацька чи автомобілева індустрії. Він рішаючий, коли ходить о судьбу народа. Центральні Держави не булиб програли війни в 1918 році, колиб їм не забракло поживи. Китай стоїть позаду других держав, бо досі там голод. Европа булаб досі в хаосі й революції, колиб не зявився був модерний „Йосиф", себто Гувер, і не годував її в моментах найтяжчої споживчої кризи.

ВАШИНГТОН СТАНЕ КРАЩИМ.

ВАШИНГТОН, 26. квітня. — Президент Гувер обговорив, з архітектами широкий плян розбудови столиці. Вишингтон має стати символом Америки. Всі будівлі будуть спрямовані до тої цілі. В першу чергу приступлять до будови будинку, який примістив би 70,000 урядовців, котрих число подвоїлося на протязі останніх кількох літ.

КАТАСТРОФА З ГИДРОПЛЯНОМ.

В один з каналів Венеції впав гидроплян, що літав над містом. Механік його забитий на місці, а летун тяжко поранений. Катастрофі приглядалися численні туристи, що завжди вештаються у Венеції.

ПАРОХОДИ В ПАМЯТЬ САККА І ВАНЦЕТТІ.

Совітське правительство назвало два нововибудувані пароходи, призначені службі в Балтійськім морю, іменами обох страчених революціонерів, Сакка й Ванцетті.

ГОДУЮТЬ ГОЛОДНИХ ЗІПСУТИМ ЗБІЖЕМ.

Сконстатовано, що голодуючим у Бесарабії розділювано зіпсуте збіже, невідповідне до їди. Міністер здоровля зарядив, щоби за дозволом міністерства рільництва виїхала комісія й сконстатувала, чи збіже дійсно зіпсуте, чи міністер здоровля просив мін. рільництва на майбутнє подбати, щоби розділювано населенню тільки добре збіже.

ВУЛИЦЯ З МУКИ.

У Бєльську завалилась стіна шпихліра заввишки на 20 метрів, сумежна з вулицею. На вулицю висипалось 15 ваґонів муки та пшениці. Всі прохожі та хідники були побілені в одну мить. Місцева преса не подає інформації, скільки з цієї муки врятували на хліб і на який: чорний чи білий.

„ОБЩЕСТВО А. ДУХНОВИЧА" І ПАРТІЯ ЧЕСЬКИХ СОЦІЯЛІСТІВ ПОДРУЖИЛИСЯ...

Під цим заголовком приносить цікаву замітку ужгородська „Свобода", з якої довідуємося, що члени „Общества А. Духновича", яке істнує за допомогою чеських офіціяльних кругів для противаги „Просвіті", мають велику поміч у своїй акції проти народовців від чеських нац.-соціялістів. Чеські соціялісти-народники, як відомо, здавна ставляться вороже до українських еманципаційних змагань, а на Закарпатті підтримують для розбиття нашого народу — русофільські елементи, згуртовані саме в згаданому „обществі" Духновича. На доказ тої співпраці „Свобода" наводить один конкретний факт, який кидає дивне світло на звязки закарпатських москвофілів (у тому числі й духовників гр. кат. церкви) з чеською соціялістичною партією.

АНҐЛІЙСЬКІ КАТОЛИКИ ВИБИРАЮТЬСЯ ДО ПОЛЬЩІ.

В липні ц. р. має приїхати до Польщі прогулька англійських католиків у числі 500 душ під проводом кард. Борна. Прогульковці задумують оглянути Варшаву, Вильно і Ченстохову.

ДО КАНАДИ.

Число еміґрантів з Польщі, що можуть виїхати до Канади, підвищене на нових 250 місць для робітників і 700 місць для посельчанських родин.

ВКРАЛИ 5 МІЛІОНІВ ЛЕВІВ.

На залізничій лінії Пяґра-Нямц-Баков (Румунія) украв хтось з почтового вагону 5 міліонів левів, які належали фінансовій адміністрації.

ФОРД БУДУЄ НА ШЛЕСЬКУ ФАБРИКУ.

В Катовицях перебувають тепер представники Форда, котрі провадять переговори з зарядом дібр кн. Гогенльоге, щоби закупити ряд теренів під фабрики авт.

СТАРОКРАЄВИЙ ВЕЛИКДЕНЬ НА РАДІО.

В Квітну неділю, 28. квітня, год. 2.15—2.45 пополудни, зі стації WAAT, Джерзи Сіті, Н. Дж., заходом Сурми і злучених з нею інституцій буде відтворений старокраєвий Великдень разом зі всіми обрядами, як обходом довкруги церкви, калатанням калатавок, дзвоненням дзвонів, вистрілами з моздірів і всіми головними воскресними мельодіями. Попри те буде відданий гимн Підкарпатських Русинів, а проф. Р. Придаткевич виступить зі сольом на скрипку.

СЛІДАМИ ДЕЗДЕМОНИ.

У Будапешті всі зацікавлені подружам доньки відомого мадярського маґната Ґрейнера з мурином Щетльґандом. Молода пара познайомилась кілька місяців тому в Парижі, в університеті, де ходили на ті самі виклади. Між мадярською красунею і мурином почалася любов. Батько, дізнавшись про намір своєї доньки вийти замуж за мурина, заявив рішуче, що не дасть на це своєї згоди і відречеться її. Тоді донька пробувала вмерти; не наслідувала самогубство, а таки хотіла направду його виконати, але незручно. Коли батько переконався, що говорити до неї так само даремно, як до Дездемони, згодився на шлюб. Може аж це вилічить засліплену дівчину.

ДІЯЧ, ЩО ВРЯТУВАВ ЛУЖИЧАН.

Цими днями скінчив 75 літ проф. Арношт Мука, діяч найменшої галузі між славянськими народами: лужицьких Сербів, яких побут студіював він усе життя. У великій мірі, завдяки його праці, цей нарід не змимчився остаточно. В 1911 р. Академія Наук у Петербурзі почала друкувати словник долішно-лужицької мови проф. Муки, але воєнні події припинили друк цієї праці, яку продовжила чеська Академія Наук. Останній том цього великого словника вийшов минулого року.

ОПЕРА „ТАРАС БУЛЬБА".

Професор берненської консерваторії, д-р Л. Яначек, скомпонував оперу „Тарас Бульба", якої уривки приняла віденська публика з одушевленням.

УКРАЇНСЬКА МУЗИКА В ПАРИЖІ.

У паризьких „Куріє Мюзікаль і Театраль" ч. 1. і „Комедія" ч. 5868 находимо прихильні згадки про виступи нашого відомого бандуриста Василя Ємця та п. Соню Вербицьку. „Комедія" пише: ...П. Василь Ємець, український віртуоз, добув з бандури такі чарівні згуки, такі зворушаючі ритми, що, здавалося, не були це вібруючі струни, — яких пальці так ніжно торкалися, — лише сама душа України, що прилетіла до нас в ніжних, гармонійних перезвонах кришталевих дзвіночків". А „Куріє Мюзікаль і Театраль": ...Це п. Василь Ємець має заслугу, що прославлює бандуру — український народній інструмент, з яким він не розлучається від дитячих років, і став незвичайним віртуозом, не зважаючи на трудність гри на такім многострунім інструменті, як бандура. У всіх мельодіях, які відограв, п. Ємець дав доказ поражаючої віртуозности й глибокого музичного чуття, чим і можна пояснити його величезний успіх. Він сам аранжував всі ці мельодії і, треба сказати, дуже добре. Поруч нього панна Соня Вербицька після премилого відчиту про Україну, якої душу передала вона тим краще, що сама там виросла, відспівала нам чудовим голосом ріжні пісні, овіяні сумом пригніченого народу".

ПОЛЬЩА В ОБОРОНІ ХРУНІВ

Міністер Складковський, боронячи диспозиційний фонд правительства, заявив у соймі, що при помочи цього фонду поборює правительство українську військову організацію. Ця організація, докладав міністер, послугується терором навіть проти таких українських провідників, які хочуть співпрацювати з Поляками. Міністер Складковський жадав підвищення цього фонду. Та мимо цеї високопатріотичної промови, яка довела знова до засуду смерти невинного Українця, мусів він всетаки приняти до відома зменшення диспозиційного фонду.

ЖИДИ СПОМАГАЮТЬ СЕБЕ.

Голова помічної акції для голодуючих Бесарабії рабін Цірельзон отримав від жидівського товариства в Америці 5 тисяч долярів. Це лише перша рата збірки. Слідуючого тижня пішлють американські Жиди ще більшу суму на цю ціль.

ПРОЦЕС ПРОТИ 38 ОПРИШКІВ.

В Чернівцях розпочався великий процес проти 38 опришків, котрі занепокоювали довший час населення північної Буковини. Головою цеї банди був Дионизій Місевич, котрому пощастилося втічи до Росії. Головним свідком процесу являється жандарм Івашко. Коли вже поарештували найголовніших бандитів, Місевичого брата, Залегу й Гарматюка і ще кількох, бракувало постерунковому з Шипинців доказів. Він зарядив, щоби жандарм Івашко сів собі в бочку, яку поставили в арешт; сидячи в бочці, довідавсь Івашко все, що йому треба було, так, що його зоподання є дуже важні. Прочі свідки, котрі набралися від бандитів багато страху, а бандити від них грошей, оповідають про перебіг нападів. Заприсяжені лікарі кажуть, що бандити були цілком при розумі.

ЕПІЛЬОГ ОДНИХ ПЕРЕВИБОРІВ.

З радянської преси довідуємося, що винницький суд розглядав справу вбивства комуністичної аґітаторки Насті Мельничук у селі Новій Крапівні. В часі перевиборів до місцевої ради мала вона виступити завзято проти куркулів та домагалася позбавлення їх виборчих прав. Місцеві куркулі мали тероризувати бідноту і партійний сільський актив та арендували в бідноти нібито неправно землю, хоч на аренду землі радянський земельний закон дозволяє. В селі мали місце навіть випадки продажі і купна землі, чому теж винні куркулі. Провідниками куркулів мали бути селянин-куркуль Зинич і бувший петлюрівський старшина Ломака. Колись нібито хотіли вони вбити голову місцевого комітету незаможників. Вони мали також спричинити вбийство Насті Мельничук. Ніяких доказів на те преса не подає. А подає тільки, що суд засудив Ломаку й Зинича на „найвищу міру соціяльного захисту", тобто на розстріл, а инших обвинувачених на тюрму — двох на 8, а одного на 10 літ.

Не одному буде здаватись, що таким льокальним справам не слід би й уваги присвячувати. Та ми робимо це тому, що описаний випадок є типічним для соціяльних відносин в українському селі. Він не є самотний і відокремлений. Таких випадків є там богато. Вони тільки доказують, що відносини в українському селі з причини політики теперішньої влади є дуже нездорові. На їх тлі кипить там боротьба між комуністичними і некомуністичними елементами. Розстріл двох людей за вбивство Насті Мельничук — це між иншим також засіб вирівнування рахунків влади з активнішим, некомуністичним елементом, — зокремаж рахунків за їхню участь і живу діяльність у часі перевиборів.

СТАЛІНЦІ ПЛЯНУЮТЬ ВЕЛИЧЕЗНУ ІНДУСТРІЯЛЬНУ РОЗБУДОВУ СССР.

МАЮТЬ ВЕЛИКІ ПЛЯНИ ЩОДО РОЗБУДОВИ СССР, АЛЕ НЕМА ГРОШЕЙ НА ВИКОНАННЯ ЇХ. ДУМАЮТЬ НА РАХУНОК УКРАЇНИ БУДУВАТИ ШТУЧНІ ІНДУСТРІЯЛЬНІ РАЙОНИ В МОСКОВЩИНІ. УКРАЇНА БУДЕ ЗМУШЕНА ДАВАТИ МОСКОВЩИНІ БІЛЬШЕ ВУГЛЯ ТА ЗАЛІЗА.

МОСКВА (СССР), 26. квітня. — На зізді комуністичної партії оголошено большевицьку урядову програму пятилітньої розбудови СССР. Ця програма має на меті за пять років обернути примітивно-аграрну країну в державу з найбільш у світі розвиненою індустрією. Проголошення цієї програми спинило на час боротьбу між Сталінцями та правою опозицією.

Голова плянової комісії заявив, що тепер Радянська Росія мусить доконати те, що мріяв Ленін, себто обернути Росію у величезну індустріяльну країну. Длятого пляну́ється: збудувати Уральсько-Сибірську залізницю, що сполучить Кузнецький вугляний район з уральським залізно-рудним районом; прокопати канал з Волги до Дону, щоби тим каналом вивозити донецький (український) вугіль до центрально-російських індустріяльних районів; подвоїти добування вугля в Донецькому басейні; збудувати в центральній Росії величезну автомобілеву фабрику; розвивати ленінградський індустріяльний район.

Для переведення цього величезного пляну потрібна, як каже Крижановський, єдність комуністичної партії.

МІНІСТЕРСЬКА КРИЗА В АВСТРІЇ.

ПРЕСА ОБВИНУВАЧУЄ БУВШОГО КАНЦЛЕРА, ПРАЛАТА ЗАЙПЕЛЯ, В ІНТРИГАХ, ЯКІ СІЮТЬ АНАРХІЮ.

ВІДЕНЬ (Австрія), 26. квітня. — Затяжна міністерська криза в Австрії викликала з боку преси обвинувачення бувшого довголітнього канцлера, пралата Зайпеля, в інтриґантстві проти всіх кандидатів на це становище. Інтриґантство Зайпеля привело до того, що тепер жадна партія, навіть і Партія Християнських Соціялістів, до якої він сам належить, не може знайти кандидата на становище канцлера.

Постійна криза міністерства викликає анархію в Австрії й веде її по шляху до фашистівської диктатури. Міжтим криза ця не має глибоких політичних підстав, але є продуктом інтриґантства Зайпеля.

МОРСЬКЕ ОБЕЗЗБРОЄННЯ.

ЛОНДОН (Англія), 26. квітня. — В місті Бристол премієр Болдвин виголосив промову, в якій зазначив, що Англія стрінула пропозицію Гібсона про обмеження зброєння держав з великим задоволенням. Тепер англійське правительство буде вживати всіх сил, щоби разом з Америкою досягули не лише обмеження морських воєнних сил, але й загального скорочення істнуючих.

ЗАСУДИЛИ „ПОЛКОВНИКА БАРКЕРА".

ВИЯВИЛОСЯ, ЩО ПІД ЦИМ ІМЯМ КРИЄТЬСЯ ЖЕНЩИНА, ЩО БУЛА „МУЖЕМ" І „БАТЬКОМ".

ЛОНДОН (Англія), 26. квітня. — Ліліян Аркел-Смит, котра кілька років ходила в мужеському убранню й укривалася під імям „полковник сер Віктор Баркер", засуджена судом до вязниці на 9 місяців. Присуд видано за подання неправдивих відомостей при виборі шлюбного свідоцтва.

„Полковник Баркер" грала визначну ролю серед багатьох англійських організацій, що вважали її за героя Великої Війни.

ПЕРЕМОГА СОЦІЯЛ-ДЕМОКРАТІВ.

НА ВИБОРАХ ДО ДАНСЬКОГО ПАРЛЯМЕНТУ ЗДОБУЛИ НАЙБІЛЬШЕ МАНДАТІВ СОЦІЯЛ-ДЕМОКРАТИ. КОМУНІСТИ НЕ ЗДОБУЛИ ЖАДНОГО МАНДАТУ.

КОПЕНГАГА (Данія), 26. квітня. — Після завзятої виборчої боротьби до парляменту соціял-демократи здобули перше місце. Радикали провели 16 своїх послів, а комуністи не здобули жадного місця.

Тепер старий кабінет міністрів уступає й буде сформований новий з рамени соціял-демократів.

УСПІХИ ФОРДА У ФРАНЦІЇ.

ВЕЛИЧЕЗНА ЧЕРГА ЛЮДЕЙ ПОСПІШАЄ КУПУВАТИ АКЦІЇ ФОРДА.

ПАРИЖ (Франція), 26. квітня. — Тисячі мужчин і женщин стоять годинами в черзі біля французького банку, де почали сьогодня продавати нові шери Фордової фабрики у Франції. Нових шерів випущено на 2 міліони долярів і вони всі в перший же день розпродані. Шери продавалися кожному в обмеженій скількости до трох штук.

ВІСПА У ФРАНЦІЇ.

ПАРИЖ (Франція), 26. квітня. — З огляду на часті випадки занедужань на віспу в Парижі та в инших містах Франції, кабінет міністрів ухвалив розпорядження, що все населення Франції має піддатися щепленню віспи.

ПОВІНЬ НА УКРАЇНІ.

ХАРКІВ (Україна), 26. квітня. — В харківському районі на Україні після сильних дощів почалася повінь, що загрожує містам Павлоградови та Луганськови.

ХОЧЕ ЗДОБУТИ НОВИЙ РЕКОРД.

БЕРЛІН (Німеччина), 26. квітня. — Німецький летун Ганс Ріхтер, що здобув рекорд найдовшого лету на безмоторовому літаку, задумує тепер перелетіти на такомуж літаку Англійський канал.

Знавці оглядали його літак нової конструкції й кажуть, що він має всі дані, щоб осягнути задуманий рекорд.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодинокое число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

БАТЛЄР ПРО НОВУ ЕРУ.

Вчора подали ми голос бувшого президента Кулиджа, котрий є тої думки, що мир може бути забезпечений тільки тоді, коли держава має добре зорганізовану оборону, себто сильну фльоту й армію. На ту саму тему заговорив тепер ще й д-р Никлас Батлер, ректор колюмбійського університету.

Д-р Батлєр виступає проти тої старої школи, що все думає про оборону й держить суспільність у тім напруженню, що Злучені Держави окружені ворогами, які тільки чигають на добру нагоду, щоби на них напасти. Д-р Батлер твердить, що такі думки не повинні мати місця, коли Злучені Держави дали почин до Париського Договору, який заключено 27 серпня 1928 року, а який поставив війну поза законом. Дотого договір той, званий рівнож Договором Келоґа, зістав ратифікований сенатом дня 15 січня б. р. ще за адміністрації Кулиджа. Сам бувший президент напирав на те, щоби цей договір був принятий сенатом. Бувша адміністрація зачисляла навіть цей договір до своїх великих дипльоматичких успіхів. Супроти цього Злучені Держави повинні памятати, що цей договір потягає за собою певні зобовязання вже з самого морального боку. Тому не можливо думати далі старими катеґоріями. Годі далі торочити собі голови обороною, бо це слово втратило супроти поставлення війни поза законом своє давне значінне. Злучені Держави мусять тепер думати про мир і про мирне полагодження конфліктів, а не про війну. Вони повинні піти за иншими державами й згідно з новим духом переорганізувати департамент війни. Злучені Держави мусять залишити дискусію про розбудову фльоти й армії, а думати про міжнародне порозуміннє. Бо й без того публична опінія, себто ті, що платять податки, дуже скоро зареаґують зі свого боку й запротестують проти тих тягарів, що получені з будовою нових субмарин й иншого рода воєнних кораблів, а будуть домагатися розбудови торговельної фльоти.

Ми нарочно навели ті два погляди. Один, виявлений бувшим президентом Кулиджом, котрого секретар стейту Келоґ був співавтором Париського Договору, а другий, який походить від д-ра Батлєра, себто високо поставленої людини, яка завжди звикла забирати голос у всіх важних політичних справах. Батлєр заповідає нову еру. І видається, що нова адміністрація з Гувером як президентом йде тою дорогою, на яку звернув увагу Батлер, а яка є льоґічною консеквенцією Париського Договору. Та мимо цього є певні сумніви щодо цього. Бо якжеж не сумнівитися, коли до Париського Договору не має довіря сам Кулидж, який змагав до нього. Тому на нову еру в розумінню Батлєра ще прийдеться довго ждати.

Зенон Пеленський.

УКРАЇНСЬКА СПРАВА Й ПРОБЛЄМА НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШОСТЕЙ

Дещо про повстанне меншостевого питання.

(Оригінальна допись „Свободи").

Одною з найважніщих справ, що їх мала вирішити велика війан, було так зване европейське національне питання. **Політично-культурний розвиток минулого століття характеризується тенденцією всіх дотепер поневолених европейських націй, щоб оформити своє істнованння у власких самостійних державах.** В довоєнній Европі скрізь було повно пережитків старого ладу, де цілі нації жили спільно в одній державі, втримувані вкупі або насильством, або — як от нпр. в старій Австрії чи Туреччині — ідеєю монархізму ще цілком середновічного типу. Державно-визвольні змагання поневолених европейських націй прибрали підчас великої війни форми боєвого клича незвичайної сили. Цей клич найбільш яскраво оформився в славнозвісній тезі президента Вилсона про „самовизначення націй". Вилсонову тезу підхопили передовсім держави антанти з виразно силово-політичних мотивів.

Теза Вилсона, послідовно переведена, мусіла болюче вдарити передовсім по Центральних Державах, отжеж противниках антанти. Перевівши оту тезу в життя, Німеччина мусіла стратити цілу свою польську займанщину. Наслідком цього на сході Німеччини мусіла вирости нова Польща і Німеччина дісталась ось так поміж Польщу і Францію. Саме це було змислом явища, що Французи схопились за визвольницьку тезу Вилсона, як за дошку рятунку. Теж саме Анґлійці. Коли Французи завдавали національно-визвольною тезою Вилсона смертельний удар Німеччині, то за допомогою тоїж таки тези Анґлійці розбивали державне істнування Туреччини, потрібне їм для цього, щоб відірвати від Турків Арабію і инші передньо-азійські народи. Але Анґлійцям не так вже йшло про те, щоб ті народи справді визволити, скільки о це, щоб, осадовившись пізніше самим на відірваних від Туреччини просторах, сполучити своє африканське посідання безпосередно з південно-азійським. Зрештою послідовне переведення Вилсонової тези счеркувало з европейської карти ще й третього найважніщого противника Антанти, велику Австрію, що складалась з цілого ряду ріжноманітних народів. Вилсонова теза виявилась в своїх наслідках як смертоносний боєвий засіб. Клич про „самовизначення націй" був кинутий на незвичайно податний ґрунт. **За допомогою Вилсонової тези перекинуто війну з фронтів також у нутро окружених Центральних Держав.** А вжеж, ще далеко перед виступом Вилсона, розвивався в нутрі Центральних Держав визвольницький національний рух, стремліннє цілого ряду націй, щоб оформити себе в окремі незалежні держави. Клич Вилсона був очевидно тим важний, що він дуже приспішував цей визвольницький процес і то передівсім тому, що відносні народи переставали бути здані у своїй визвольній боротьбі лише на власні сили, але за ними ставала ціла могуча Антанта. **Одним словом, відносні народи почули, що вони не самі, що за ними стоїть могуча реальна сила.** Це їм додало сміливости почати з нутра розвалювати систему Центральних Держав. І не так уже збройна побіда Антанти і господарське виснаженнє, скільки **зрив народів у нутрі Центральних Держав завдав тим державам смертоносний удар.** Австрія розвалилась цілком, Поляки відірвались від Німеччини, Араби і всі инші передньоазійські народи відпали від Туреччини. Ціла майстерна будова Центральних Держав розвалилась у велику руїну.

Щож прийшло потім? Потім виявилось, що **антантський клич про самовизначення націй нічим иншим не був, як тільки боєвим засобом і що про справжнє чесне сповненнє Вилсонової тези ніхто** — окрім хиба одного Вилсона — **навіть і не думав.** На місце старої несправедливости і поневолення прийшла система друга, коли не гірша, то вже напевно від попередньої не ліпша. Ось так ми найперше пережили, що всіми тими народами, які відпали від Туреччини, поділились Анґлійці і Французи, зовсім так начеб ніякої тези про національне самовизначення ніколи й не бувало. Не ліпше теж поставлено справу в Европі. Вилсонова теза мусілаб мати в своїм практичнім переведенню той наслідок, що відтепер границі европейських держав мусілиб більш-менш прикриватись з границями окремих національностей. Але вже один погляд на повоєнну карту Европи показує, як реальна практика цілковито відбігає від антантської теорії. Дійсність є та, що помимо тез Вилсона і **помимо моря крови, вилитого окремими народами за своє національне визволення, в нинішній Европі анї одна держава не прикривається з площиною свого дійсного національного роспросторення!** Щож ми бачимо в тій „новій" Европі, тій самій, що мала бути після війни перебудована на антантських засадах „національного братерства і справедливости?"

Коли числити по черзі, ми бачимо, що Бельґійці тиснуть Флямандців, Французи — ельзаських Німців (коли вже не рахувати Бретонців і Прованськальців та всі французькі кольоніяльні народи), Італійці — Німців, Альбанців і Греків. Греки-ж собі — Македонців і Турків. Румуни — Українців, Німців і Мадярів і Болгар. Чехи — Українців, Німців, Мадярів і Словаків. Серби — Хорватів, Словінців, Болгар і Македонців. Поляки — Українців, Білорусинів, Литовців, Німців. Данці — Німців. Навіть поміж Шведами і Фінами істнують противенства з речі їхнього несправедливого національного розмежовання. Ту лісту утиску національностей можнаб ще дуже довго продовжувати. В „новій" Европі, побудованій на прінципі „національної справедливости", бачимо скрізь політичну практику, яка просто глузує з усього того, за що в тяжкім змаганні кровавились міліони европейських людей. Вистарчать приклади з положення самих Українців, щоб зрозуміти усю абсурдність, усю дику безглуздість нових повоєнних порядків. Коли брати за мірило осуду прінціп національного осадовлення, то, як відомо, ми межуємо на південному заході безпосередно з Мадярами. Тимчасом поміж нас і Мадярів всунулись аж дві держави, Польща і Чехія. На півдні ми межуємо при устю Дунаю безпосередно з Болгарами. Але поміж нас і Болгар всунулись насильно Румуни. Такі й тим подібні відносини бачимо нині скрізь, по цілій Европі. Але не тільки порушення прінципу національних границь ціхує нову Европу. **Зломано передовсім безоглядно сам прінціп національного права ка державність, той сам, що його в свій час і коли їм цього було треба, аж попід небо виносили і восхваляли антантські політики й аґітатори.** Найбільш яскравим прикладом для цього є наша власна недавна визвольна історія. Ми, що добивались сповненян державно-визвольного прінціпу на наших землях, що виложили на широких степах України сотні тисяч людей, квіт національної молоді, що взяли на себе жертву безпримірного господарського знищення, ми в столітті „визволення націй" добились до цього, що нас розшарпнуто на чотири боки — поміж Москалів, Поляків, Чехів і Румунів. Так на практиці виглядає прінціп „самовизначення націй"!

Проте ціла повоєнна европейська національно-визвольна траґікомедія буде зрозуміла, коли **розглядати клич про самовизначення народів не з погляду його ідеального змісту, а тільки так, як той клич був справді подуманий, для чого був призначений і що мав осягнути.** Як сказано, в той час, коли його кинуто, йшло про це, щоб засобом національних повстань та ірредент ослабити і з нутра розсадити ворожу антанті спілку Центральних Держав. І національно визвольний клич, вжитий як боєвий засіб, зробив своє! Проте вже на другий день після побіди антантським союзникам йшло про щось цілком инше, як про затримання свого слова. Тепер ішло в першу черґу о закріплення і використання своєї побіди, отже передовсім про це, щоб на віки поневолити і розбити й так уже на коліна повалену Німеччину.

Тою властивою моторичною силою, що укладала відносини в повоєнній Европі, була передовсім Франція ведена своїм найбільшим сучасним політиком, **Раймокдом Поанкаре.** Можна сміло твердити, що в час заключення мирових договорів доля Европи була зложена в його руки. Якіж це порядки завів він в повоєнній Европі? Передовсім, **йому припадає львина частина цеї „заслуги", що в Европі виросла так звана проблема національних меншостей.** Все це, що робив той чоловік за весь свій вік, було диктоване не так уже европейською совістю і не політичним розрахунком на десятки літ, скільки його дикою, але й обрахованою ненавистю до Німців. В тій людині начеб на яві воплотився весь інстинктовний біольоґічний страх Французів перед їх національним завмиранням і німецьким розростом. Не замирення і справедливий уклад сил був ціллю його европейської політики. Його ціль була тільки **одна: повалити й розторощити Німців, та так, щоб вже ніколи не могли піднестись!** І власне тільки з перспектив своєї ненависти й страху перед Німцями і з бажання завести над Европою панування Французів, той чоловік укладав систему політичних відносин в повоєнній Европі. Добувши над Німцями перемогу і то у величезній мірі за допомогою клича про самовизначення націй, він перший зломав цей прінціп во імя своєї політики нищення Німців, во імя своєї ідеї французького панування над Европою.

Ось так, щоб узяти Німців в кліщі, він першим ділом творить на сході Европи свого найвірніщого вазала, велику Польщу, таку, що про неї не мріяли найбільші навіть польські шовіністи. Щоби знищити Німців економічно та не дати їм прийти до господарського виздоровлення, він віддає Полякам Горішний Шлезк з усіма його богатствами і разом зі сотнями тисяч осілих тут від століть Німців. Проте через отримання Горішного Шлезка Польща увижалась йому ще за мало сильна, ще не досить спроможна, щоби могти во віки тримати Німцям ніж на на горлі. То теж, щоби збільшити Польщу, маючи для цього потрібну фізичну силу, він перечеркує державно-визвольні змагання вісьмох міліонів західних Українців і висилає до Галичини й Волині у Франції вишколену й Французами виряджену армію ґенерала Галлера. Та армія прилучує фактично Західну Україну до Польщі. Все це стається на славу великої Франції і передовсім во імя страху Французів перед німецьким заливом. Але цього всього ще йому було за мало. Во імя тої французької психози, після нас прийшла черга на Литву і Вильно. Знова Поанкаре підтримав заборчість Поляків, все длятого, щоб мати на европеськім сході свого покірного жандарма. Так з якостей політики Французів виростала поволі в новій Европі проблєма національних меншостей. Творено держави не як вислів розумно і справедливо відчутого національного прінціпу, але творено і зміцнювано їх як засіб нового поневолювання, як засіб дикої, запіненої в своїй ненависти шовіністичної дурійки. Мало цього було Франції, що заганяючи аж по Балтійське море так званий „польський коритар", розділила Німеччину на дві територіяльно цілком не звязані половини. Виявилась у добавок потреба окружити Німеччину перстенем своїх служак, ще й з півдня. Так повстала на румовищах старої Австрії так звана Мала Антанта, отжеж тісний франкофільський союз, зложений з Чехії, Румунії і Югославії, щоб тим тісніще звязати ті три держати з Францією і здати їх на ласку і неласку Парижа, Поанкаре поталанило при поділі колишньої австрійської території повести такі границі, що новоутворені держави Малої Антанти обдаровано національними меншостями, яких оті держави без помочі Франції самі опанувати ніколи не булиб здібні. Так нпр. Чехи, Румуни і Серби позагортали великі частини мадярської землі і мадярського люду і свідомість спільно заподіяної несправедливости утворила з тих трох держав своєрідну компанію кругової поруки, зовсім так, як підтримує себе і за собою обстоює трох людей, які є спільниками разом заподіяного злочину. Але не тільки мадярська справа звязує Чехів з Румунами. Звязує їх на спільну долю і недолю таксамо те, що поділились вони теж українськими землями. Зноваж Чехи загорнули стільки Німців, що, не можучи їм дати ради, самі мусять бути здані на вічну поміч й опіку Французів. Серби дістали в дарунку Хорватів, Словінців, Мадярів і Німців і **чим більше всі оті держави набирали в себе національних меншостей, тим більше робились рабами Французів.**

(Дальше буде).

Б. БУДЗИНОВСЬКИЙ.

ГЕТЬМАНСЬКИЙ СУД

(Історична повість).

(19)

Виговський нагадав собі розмову з Кравчуком про заміну комнат. Користаючи з доброї нагоди, спитав:

— Не буде та твоя комната тепер замала для тебе? Вліземся все те?

— Та замала. Я хотів просити вас, щоби ви якось инакше розмістили мешканців двора. Так, щоби я дістав більшу комнату.

Найбільша комната ся, в котрій тепер сидить Кравчук. Возьми її. Твоя комнатка саме для такого бідолахи, що нічого не має.

— Правду кажете. Перенесіть нас ще нині.

Ще сеї ночи Кравчук мав приступ до своєї жінки, бо перенісся до комнати, котру з комнатою гетьмана лучили спільні сіни. Обоє були дуже вдоволені з вістий привезених гетьманичем, бо вже не сумнівалися, що перед зимою гетьман з походу не верне. До тої пори мали досить часу подумати, що їм діяти тоді, коли прийде вість, що гетьман вертає.

На другий день Тиміш і Виговський зійшли до льоху, щоби вибрати і передати до направи, чи до сплавлення поломане і погнетене срібло й золото. З собою взяли Кравчука, як знатока. Кравчука золото не осліплювало, бо виконуючи своє ремесло, привик до нього. Але таких багацтв, зібраних в однім льоху, він таки ще не бачив. Глянувши на ті скарби, аж очи закрив рукою, начеб глянув на ясне сонце.

— Коби хоч один боклаг — подумав — то я за нього лившивби гетьманови гетьманову! Але про се ще пора думати.

На другий день Тиміш відїхав здоганяти військо батька. Кравчук взявся до нової роботи. Робив ревно і совісно, щоби заробити не лиш гроші, але й довіре. Юрко що вечера лягав спати пяний, Кравчук і гетьманова сміялися з гетьмана, котрий в листах до хати все додавав, що тужить за жінкою та жаліє її, що така молода, а неначе вдова. Про те, щоби втікати, Кравчук гетьмановій вже не згадував. Коли гетьманова питала, що буде, як гетьман верне, Кравчук відповідав:

— До тої пори я щось вигадаю. Гетьман до тебе не квапиться, маємо час. Він загнався з військом дуже далеко. Коли заверне, звістять нас його гінці. Заки таку далеку дорогу назад зробить, ми обоє здужаємо втечи і на край світа.

— Всеж таки добре булоби заздалегідь знати, як і що робити нам, коли прийде вість, що він вертає. Бо на таке нелиш час потрібний, але й добра нагода.

— Що робити, я вже вигадав, тільки ще не знаю, як. Вже знаю, що мушу тебе викрасти відси, але ще не знаю, коли. Вже знаю, що мушу викрасти тебе не голу, але бодай з одним боклагом золота.

— Без золота я в тебе не маю ціни?

— Ти сама, гола-голіська мені цінніша, як гора золота. Але золото, яке хочу і мушу роздобути, не для мене. Воно потрібне тобі. Я сам скрізь дам собі раду. Не так з тобою. Як обоє будемо голі, то далеко не заїдемо. Хочби й далеко заїхали, то ти, бідуючи зі мною, сталаб жалувати, що для мене покинула панство.

Гетьманова не перечила, бо погадала собі, що слова мужа, розумні слова. Дотепер вона не думала про се, що втечи з ним, то те саме, що кинутися в пропасть нужди. В тій пропасти вона не мала охоти загибати. Кравчук був їй миліший як гетьман, але сього, що має гетьманова, вона не проміналаби за те, що може мати бурлачка. Тепер вона сама подумала, що до Кравчука треба би мати ще бодай один боклаг золота. Погадавши хвилю, вона промовила:

— Я цілком гола не є. Гетьман обвішав мене намистами, серіжками, нараменниками, перстенями і всякими иншими цяцьками. Як будемо втікати, то все те возьму з собою.

— Лишити не лишимо. Очевидно, що возьмемо. Але все те, то псови муха. Доконче треба дещо з того льоху: Я вже оглядав замки, але вони якісь дуже штудерні. Мати міру з дірок не вистане, щоби доробити ключі. Треба би мати відтиски ключів.

— Ключі у Виговського.

— Тож то. Від нього ні я їх не дістану, ні ти.

— Як гетьман був тут, то ключі все були у нього. На ніч все пхав під свою подушку.

— Мабуть знов так буде, як гетьман верне.

— Але нас тоді тут вже не буде.

— А то чому?

— Ти вже забув, що скоро прийде вість, що він вертає, то втечемо?

— Втечемо? Без золота? На біду, на нужду? Пишна гетьманова може схоче пуститися від хати до хати за жебраним хлібом?

— Я нужди дуже боюся... Хіба заждемо, аж гетьман верне... Не будеш дуріти?

— Для боклага золота затисну зуби і буду терпіти. Але мусиш скоро справитися.

— Я? Я, не ти? Щож я маю зробити?

— Чейже не моя рука буде мати приступ під подушки гетьмана. Возьмеш ключі і передаш мені.

— Та як? Як дам їх тобі і дістану їх назад, заки він встане?

— Ті ключі будуть мені потрібні тільки на хвилиночку. Зпід подушки возьмеш їх очевидно тоді, коли він, випивши дещо, буде спати твердим сном. Тоді не буде ніякої небезпеки, як мені подаш їх крізь двері. Я тільки притисну їх до воску і назад віддам тобі. Якби се тяжко було зробити, то тобі дам віск і ти поробиш відтиски.

Додумавшися до того, що як втікати, то не з порожними руками, Кравчуки вже про побіг покищо не думали. Як доси жах брав їх на саму думку, що гетьман може вернути, так тепер нетерпеливо й тужно вижидали його. Але він не вертав. Прийшла вість, що залишив облогу Львова, але пішов далі, під Замость.

В часі облоги Замостя гетьман провідав, що помер князь Олександер Ракочій, котрого синови Жигмондови Радзівіл і він сам обіцяли були польську корону. Смерть батька відобрала синови всякі вигляди на успіх, бо тепер від його кандидатури відпали дотеперішні її польські прихильники. Правда, по польську корону зголосився тепер найстарший син покійного, також Олександер, але між Поляками ніхто не обстав за ним. Всі Ляхи станули тепер за Яном Казиміром і сойм проголосив Ракочія ворогом Польщі. Вже й Радзівіл не мав відваги обставати за Ракочієм. Радзівіла і Хмельницького лучили пляни звязані з кандидатурою Семигородця. Колиж ся кандидатура відпала, Хмельницький слушно став потерпати, що Радзівіл схоче піддобритися новому польському королеви і дасть йому литовське військо проти збунтованої України. І Москаль міг зломити дотеперішну невтральність. Хмельницький мусів Україну обезпечити проти Литви і проти Московщини. Отже він, будьтоби дуже втішений, що Польща вже має короля, котрий не позволить кривдити Українців, зняв облогу Замостя і вернув на Україну.

Хмельницький вернув, але не до Суботова. Поїхав до Київа показати там і своїм і чужим, що гетьман війська запорожського... то те саме, що цар вільної України. Там, в тій резиденції Володимира Великого, нового володаря України вже дожидали посли всіх сусідніх і деяких подальших держав. І московський цар і турецький султан додумалися до того, що тепер вже нездорово булоби з Україною жити у ворожнечі. Було се в перших днях січня 1649 року.

Між достойниками, які витали володаря вільної України, був єрусалимський патріярх Пaисій. Він окремим гінцем післав гетьмановій благословенство, ріжні святощі і миску цитрин. Гетьман сповістив жінку, що незабаром сам приїде. Гетьманова зразу не знала, чи про се говорити Кравчукови, бо потерпала, що він, хоч сам порадив їй приїзду гетьмана, в наглім приступі заздрости зробить яку дурницю, котра розоблачить їх тайну. Але Кравчук вже знав, що Хмельницький вернув з походу, і перший про се забалакав до неї.

— Гетьман вже в Київі. Не тепер, то в четвер буде тут.

— Та буде. Бодай не доїхав!

— Не так. Нехай приїде як найскорше. Хоч би й нині. Ти забула, що ключі до скарбу дістану хіба аж тоді, коли гетьман буде тут і ти будеш з гетьманом?

(Дальше буде).

КОНВЕНЦІЙНІ ПРОЄКТИ.

Ч. 69.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Товариство „Жеребецька Любов", в Ню Йорку, відділ 144 У. Н. Союза, на своїх зборах дня 6-го квітня 1929 р. ухвалило слідуючі проекти на 17-ту головну конвенцію УНС.

1) Сиротинець є найважнішою справою, котрій 17-та Конвенція повинна присвятити особлившу увагу. Для того, щоби цю справу Сиротинця зреалізувати, пропонуємо конвенції слідуюче:

Ухвалити виасигнування на реалізацію Сиротинця з Адміністраційного Фонду Молодечого Департаменту

суму	$20,000.00
з Адм. Фонду дорослих	25,000.00
з Фонду Запомогового	20,000.00
з Фонду Народнього	10,000,00
Разом	$75,000.00
Фонду Сиротинця до Конвенції буде біля	$45,000.00
Разом	$120,000.00

Коли буде до диспозиції, на купно або будову Сиротинця, сума 120,000 долярів, тоді можна безпечно і без жадних опізнень починати реалізацію Сиротинця, тому, що самий У. Н. Союз може ульокувати певну часть своїх фондів на гіпотеку в таку інституцію. Отже, коли ходить о потрібну готівку на початкові витрати, то не буде жадних труднощів. На місце для тої інституції пропонуємо стейт Ню Джерзи, де можна закупити відповідну фарму, котра приносилаби певні приходи на удержання Сиротинця. Для фінансової піддержки Сиротинця пропонуємо створити осібний Фонд Сиротинця в сумі десять центів на місяць від дорослого члена. Такий фонд принісби біля двацять пять тисяч долярів річно, отже більше як дві тисячі місячно на піддержку тої до певної міри самоудержуючоїся інституції.

Щоби місячні вкладки, котрі й так досить високі, через те не побільшилися, пропонуємо цілком знести Фонд Народний 2 цнт.; зняти з Фонду Адміністраційного 5 центів і зняти з Фонду Запомогового 3 центи.

Думаємо, що з численним зростом нашого Союза ці фонди пропорціонально до своїх виплат і так будуть зростати, а через повищу знижку ми не обтяжимо членів і створимо постійний фонд на таку благородну ціль як Сиротинець.

Пропонуємо створення осібної комісії зі екладу Головного Уряду, задачею котрої булоби зараз по конвенції начати працю по створенню Сиротинця.

2) Пропонуємо, щоби Конвенція рішила вислати запрошення до всіх центральних запомогових організацій на спільну конференцію в справі злуки всіх організацій в одну. Мотивуємо свій проєкт тим, що чим рік то наша іміграція маліє, а на цю оставшу претендують всі запомогові організації і в своїх організаційних кампаніях, конкуренційним способом, поборюють себе і тим самим підривають як морально так і матеріяльно всі організації. При злуці це явище буде усунене та тим защадиться дуже багато гроша та енергію, котру витрачується на ведення так многого числа роздроблених організацій. Дальше, можна буде зменшити місячні вкладки до Союза, та тим самим скріпити його організаційну спроможність.

3) Наш орган „Свобода" повинен містити більше доцільний матеріял і не допускати цілосторінкових оголошень всяких недоучених хиропрактиків, котрі натягають наш нарід грошево і на здоровлю. Оголошення всяких фірм повинні бути вперед провірені і допущені до поміщення тільки такі, котрі совісно обслугують наш загал. Для всяких инших сторінки нашого органу повинні бути закриті.

Тому, що У. Н. Союз складається в подавляючій більшости з робітників, наш орган Свобода повинен містити більше вістей і статей з робітничого життя і робітничого руху взагалі, підпирати робітничі змагання, як страйки організаційні кампанії і т. п., та закликати робітників вступати в професійні союзи (юнії) в кожній індустрії, де такі юнії істнують, та організувати нові, де таких нема.

„Свобода" повинна змінити своє вороже становище до Радянської України та подавати правдиві відомости про економічний, культурний та національний розвиток України в Радянському Союзі. Тому, що теперішні редактори є ворожо настроені супроти робітничих змагань взагалі, пропонуємо переведення ухвали, силою котрої заборонялосьби їх нанимати або в який инший спосіб анґажувати до дальшого редаґування „Свободи".

Пропонуємо вибрати Редакційну Комісію з пятьох членів, із людей відданих робітничій справі, котра малаби повний нагляд над напрямком і редаґуванням „Свободи" включно із приниманням і віддалюванням редакторів.

Пропонуємо побільшити „Свободу" до шість сторінок та завести кутик для молоді в англійській мові.

4) Перевірити табелі плачення за обезпечення платне за життя з вкладками на протязі двацять літ, і платне по смерти з вкладками на протязі 20 літ та платне по смерти члена з вкладками платними до 70-го року життя, та пристосувати це плачення більше до рат американських асекураційних товариств, тому, що рати У. Н. Союза під цим оглядом о много вищі й нічим не вигіднійші від инших товариств американських.

Пропонуємо створити цілком нову форму обезпечення, котре не зобовязувалоб платити додаткових фондів предбачених §182, та до котрого можнаб приймати поодиноких членів. Такі члени малиб платити впрост до головного офісу, однорічно, піврічно або чвертьрічно, або Головний Уряд поручавби відділовим урядникам на місцях служити за колекторів за відповідним винагородженням.

5) Параграфи §27,28 і 29-ий, до говориться, що Головний Екзекутивний комітет номінує Комісії Статутову, Шконтруючу і Верифікаційну, пропонуємо змінити так, щоби ці комісії були вибирані через голосування всіх членів, цебто насамперед номіновані через відділи, а відтак при виборі делеґата кожний член у відділі голосувавби на кандидатів цих комісій. Мотивуємо це тим, що при назначенню Уряд може бути сторонничий а часами при таких комісіях можливе надужиття майна і привілеїв членів У. Н. Союза.

За відділ 144 У. Н. Союза і Комісію по виробленню проєктів:

Михайло Ямка, предсідатель; **Дмитро Чайка,** фін. секретар; **Михайло Жуковський,** рек. секретар; **Петро Бих, Петро Бартків,** делеґат.

—Фармер зняв рушницю зі стіни й іде серед темної ночі до курника, бо перед хвилею почув там підозрілий шелест.

— Хто там? — питається фармер.

Не дістав ніякої відповіди.

— Є там хто? — питається вдруге.

— Відповідай — хто там, а ні, то стріляю! — загрозив нарешті фармер.

На це почувся жалісний голос із кута курника:

— Нема нікого, лише ми сами — кури!

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

UKRAINAN SOCIETY HAS CONCERT, PROGRAM.

In Commemoration of Native Land's Greatest Poet.

(Allentown Morning Call, April 16, 1929).

A large and appreciative audience heard a splendid concert given on Sunday evening by the Ukrainian Singing and Dramatic society under the direction of Harry Pypiuk, in the Ukrainian hall, 803 North Front street. The program, in line with a general observance among those of Ukrainian descent throughout the country, commemorated the death of Taras Schevchenko, Ukrainia's greatest poet and artist, who spent about ten years in prison for his poems rebelling against the Russian yoke and influencing his people to organize for freedom. His poems depicted the social misery and misfortune of his countrymen.

Schevchenko died in 1861, broken in health from his sufferings, having been sentenced to life-long military service in the Orenburg Disciplinary Brigade. Pen and ink was taken from him by order of the Czar.

Following an address by Father Pelekovich, the Ukrainian church choir sang "The Will," with Charles Hayday as baritone soloist. The Ukrainian chorus then offered the beautiful number, "Down by Our Ukrainia," which preceded "Thoughts of Mine," by the choir, with Walter Pypiuk as tenor soloist. Mary Kaminsky rendered with beuty "Dark Eyes," after which came the number by the chorus, "Three Roads," with Walter Pypiuk and Anna Kasych, as tenor and soprano soloists respectively.

Harry Pypiuk gave a splendid address on "The Life of Taras Schevchenko," in the Ukrainian language, while a similar address in English was given by Stella Makowsky.

A number, "Dawn and Sundown," by the choir, was followed by a soprano solo, "Bright Moon." The choir sang "The Sun Over Earth," "Evening Bells," and "Lord of Heaven and Earth," with Walter Pypiuk and Mary Kaminsky offering the tenor and soprano solo parts of the latter number.

Music was provided by John Sobcheck and his orcoestra. Recitations were given by Mary Sivy, Pearl Humalyk, Mary Los, Stephania Kleman, Mary Hrabovensky, Anna Rakochi, Anna Bozko, Anna Sevechka and Stephen Olesh.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

В Елізабетпорт, Н. Дж., помемер дня 15-го квітня 1929 р. Стах Адух, член тов. Запорожська Січ, від. 234 У. Н. Союза. Покійний походив зі села Загіре, повіт Рогатин. До У. Н. Союза вступив дня 10-го червня 1927 р. Умер на сухоти по чотиромісячній недузі в шпитали. Покійний лишив вдову і шестеро дітей. Умер в 46 р. життя. Похорон відбувся дня 18. квітня при співучасти всіх членів товариства, котрі відпровадили тіло небіщика на вічний спочинок. Земля Йому Пером!

К. Пілат, секретар.

Сею дорогою повідомляю всіх наших свояків, приятелів і знакомих, що моя найдорозча дружина і кайдорозча мати нашої донечки, Йоанна Мартинюкова, упокоїлася у Бозі в 29-тім році життя по короткій і тяжкій недузі в четвер, 25. квітня. Похорон відбудеться з дому жалоби під ч. 682 Lexington Ave., Brooklyn, N. Y., на Кальварійський цвинтар у неділю, 28. квітня, в годині 2. пополудни. На сей сумний обряд запрошує свояків, приятелів і знакомих

Петро Мартинюк, муж;
Оля, донечка.

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. Бр. св. О. Николая, від. 104, повідомляє всіх своїх членів, що на мітінґу 21. квітня с. р. ухвалено взяти участь в поході до Джерзи Сити на 35-літний ювилей У. Н. Союза. Член, котрий робить чи не робить, як місцевий так і позамісцевий, підлягає карі 1 дол., коли не явиться до походу. — Мих. Вітів, пр.; Павло Шут, кас.; Мих. Зелввак, секр.

ТРЕНТОН, Н. ДЖ. Тов. Вільні Козаки, від. 116, повідомляє, шо мітінґ місячний відбудеться в середу, 1-го мая, 1929, в годині 7-мій вечером, тому, що 5-го припадає Великдень. Секретар і всі урядники будуть на мітінґу в означений час, щоб мітінґ скінчити до 10-тої години. Проситься членів прибути на час, бо є важні справи до полагодження. Довгуючі члени нехай вирівнають свої залеглости. — П. Стадник, секр.

ПОЗІР! ЧЕСТЕР, ПА., І ОКОЛИЦІ! ПОЗІР!

ЗАХОДОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОД. ДОМУ В ЧЕСТЕР, ПА.

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 28-ГО КВІТНЯ 1928 РОКУ

НА ГАЛІ WILSON AND 2nd STREET, ТОЧНО В ГОД. 7-мій ВЕЧЕРОМ

відограється драма в 5-ох діях, під заг.:

„ПІМСТА ЗА КРИВДУ"

Вступ для дітий 20 ц., для старших 50 і 75 ц.

Це представлення дуже повчаюче. В ньому зображене лихоліття кріпацьких часів і змагання до волі красшими синами нашого народа.

Дохід призначений на будову Укр. Нар. Дому, якого мури вже виростають вгору. Хто любить свій нарід, хай приходить на представлення і в цей спосіб причиниться до будови своєї домівки. — **Комітет.** 99

ПОЗІР! ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. ПОЗІР!

ПРОСИМО ВСІХ УКРАЇНЦІВ І УКРАЇНОК З ДЖЕРЗИ СИТІ

прибути на

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

УКР.-АМЕРИКАНСЬКОГО ДЕМОКРАТИЧНОГО КЛЮБУ

які відбудуться

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 28-ГО КВІТНЯ 1929 РОКУ

В ГАЛИ УКР. НАРОД. ДОМУ, 54 VAN WINKLE AVE., JERSEY CITY, N. J.

точно в годині 3.30 пополудни.

Як вам відомо, в місяцю маю відбудуться міські вибори і нам, Українцям, треба також показатися, що ми інтересуємося справами міськими і тому пожаданим є, щоб кождий Українець і Українка прибули конечно на сі Збори, не звертаючи уваги, чи ви є членом, чи ні. На сі Збори вступ дозволений всім. Тому кличте з собою усіх своїх знакомих. 98-9

ЗА УРЯД УКР. АМЕР. ДЕМОКРАТИЧНОГО КЛЮБУ:

Гр. Євусяк, предсідатель. Іван Гумницький, рек. секретар.

ВАЖНА ДЛЯ ВСІХ УКРАЇНЦІВ ФІЛЬМА

ТАРАС ШЕВЧЕНКО

буде ставлена цими днями в слідуючих місцевостях:

СИРАКЮЗ, Н. Й. — **СЕРЕДА, 1-ГО МАЯ**
LIBERTY THEATRE, 742 PARK AVE., SYRACUSE, N. Y.
в годині 7.30 вечером.

БРУКЛИН, Н. Й. — **НЕДІЛЯ, 5-ГО МАЯ**
в годині 6-тій вечером.
УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ДІМ, 101 ҐРЕНД УЛИЦЯ.

БІНҐГЕМТОН, Н. Й. — **СУБОТА, 11-ГО МАЯ**
в годині 6-тій вечером.
CITY LINE THEATRE, 344 MAIN STREET.

РОЧЕСТЕР, Н. Й., — **НЕДІЛЯ, 12-ГО МАЯ**
о годині 2.30 пополудні і 7.30 вечером.
УКРАЇНСЬКИЙ РОБІТНИЧИЙ ДІМ, 975 ДЖОЗЕФ ЕВНЯ.

ПРИХОДІТЬ ТОЧНО НА ОЗНАЧЕНИЙ ЧАС.

УВАГА! НЮ ЙОРК, Н. Й.! УВАГА!

ВЕЛИЧАВИЙ КОНЦЕРТ

З НАГОДИ ЮВИЛЕЮ

КИРИЛЕНКА І ЗАЛІЗНЯКА

відбудеться

В НЕДІЛЮ, 28. КВІТНЯ, 1929.

В УКРАЇНСЬКІМ РОБІТНИЧІМ ДОМІ,

(MANHATTAN LYCEUM)

66-68 EAST 4th STREET, NEW YORK, N. Y.

В концертовій програмі беруть участь: Відомі оперові співаки і співачки, танцюристи і танцюристки, балалайкова орхестра з 20 осіб, скрипковий віртуоз Андрій Мілер, квартет з 4-ох красунь відспіває оперові пісні, хор волжських співаків і співачок.

ВЕЛИКА СЕНЗАЦІЯ

ЖЕНСЬКА БОРОТЬБА

КОНКУРС КРАСУНЬ

Найкраща одержить іспанський ШАРФ.

ПОЧАТОК В ГОДИНІ 2-гій ПОПОЛУДНІ.

Каса буде відчинена від 12-тої години.

Жак Пфефер буде говорити по українськи. — Богато сміху.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Збірка на Народний Дім в Дунаїві.

Комітет збирання пожертв на будову Народнього Дому в Дунаїв, пов. Перемишляни, подає спис жертводавців, що зложили жертви.

По $7 зложили: І. Ясінський, А. Стахів; Ю. Дутка — $6; О. Нагірний — $5; В. Майка — $4; по $3: А. Волошин, І. Николин, В. Байдалка, Й. Попадюк, Камінський; по $2: Д. Павлюк, А. Технович, П. Марчак, Р. Фенчинський, І. Петрух, С. Мудрейко, М. Фенчинський, В. Юрків, Г. Юрків, І. Колісник, М. Білецький, Я. Корнат, Г. Дерек; по $1.50: В. Баґрійчук, В. Ільчишин; Г. Химич — $1.25; по $1: М. Турчин, Г. Киценюк, Я. Красновський, М. Огар, Г. Волішенський, М. Ґенега, С. Пограничний, А. Сенютович, Д. Іванчишин, М. Вамбукат, О. Сулима, Г. Тукало, Й. Гузар, М. Домбровський, П. Боршовський, М. Шулів, Р. Козак, Г. Кравчук, М. Харишин, Т. Ящишин, К. Шутак, Н. Сельська, Огнистий, Й. Салата, І. Тимчошук, З. Боянович; по 50 цнт.: Т. Чепіль, А. Скуба, В. Боршовський, К. Лемко; М. Демкий — 25 цнт.

Разом $102.50.

До цього часу комітет вислав на будову Нар. Дому в Дунаїві $450, на що зложились всі жертви по сьогоднішний день в сумі $435.50, остальне це прихід з балю, урядженого на цю ціль комітетом в Ню Йорку.

Наші брати зі старого краю, самі маєтково знищені до крайности всіми війнами, бо жадна їх не оминула, складають щиру подяку за дотеперішну допомогу на збудування Нар. Дому, а заразом просять всіх бувших Дунаївчан в Америці о дальшу допомогу аж до завершення такого великого діла.

Дальші жертви можна висилати на руки комітету в Ню Йорку, адреса: W. Jurko, 11a Eldert Street, Brooklyn, N. Y., або на адресу кооперативи „Єдність" в Дунаїві.

Комітет.

ПОЗІР! НЮ ЙОРК, Н. Й. ПОЗІР!

ОРҐАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ

УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО РЕСПУБЛИКАНСЬКОГО КЛЮБУ В НЮ ЙОРКУ

відбудуться

НЕДІЛЮ, 28. КВІТНЯ 1929 Р.

STUYVESANT CASINO,
142 SECOND AVE., NEW YORK CITY
(межи 8 і 9 вулицею) ч. кімнати 21.

Початок в год. 2.30 пополудни.

Шановні Громадяни! Приходіть громадно на збори, а тим самим докажете, що розумієте велику вагу чинної участи в американському політичному життю. 99

Комітет.

УВАГА! НЮАРК, Н. ДЖ., УВАГА!
І ОКОЛИЦЯ!

В СУБОТУ, 27. КВІТНЯ 1929 Р.

ставлять

В УКР. РОБ ДОМІ
57-59 BEACON ST., NEWARK, N. J.
велику штуку під назвою

„КОЗАЦЬКІ НАЩАДКИ"

ПО ПРЕДСТАВЛЕННЮ БАЛЬ

Пачаток в год. 8-ій вечер.

97,9 **Комітет.**

ВЕЛИКОДНІ СВЯТА
се Свята Музики
купуйте тепер.
Найбільший вибір рекордів Колюмбії для Вас.

Купуйте рекорди сейчас а дістанете їх перед Святами

Columbia

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

70001F	(ХРИСТОС ВОСКРЕС (СОГЛАСНО ЗАСПІВАЙМО	Михайло Зазуляк, баритон Михайло Зазуляк, баритон
27127	(АНГЕЛ ВОПІЯШЕ (ПЛОТІЮ УСНУВ	о. К. КИРСТЮК, баритон о. К. КИРСТЮК, баритон
27166F	(ЧОМУ, ГАЛЮ, НЕ ТАНЦЮЄШ (ДЕ, ІДЕ ЗЕЛЬМАН	Українська Орхестра Павла Гуменюка
	Баритон: Евген Жуковський і Наша Роза Красновська.	
27167F	(ВЕЛИКОДНІЙ БОВТУН, Часть 1. (ВЕЛИКОДНІЙ БОВТУН, Часть 2.	Евген Жуковський і Наша Роза Красновська, з акомпаніментом Орхестри.

ЛЕМКІВСЬКА ОРХЕСТРА ІВАНА КОЛОЧАКА.
27175F (Лемківські придані. (в двох частях.

ОРХЕСТРА БРАТІВ ГОЛУТЯКИ-КУЗЯНИ.
27176F (Добра та жена, що мужа (шануе (Згубила Запаску.

УКРАЇНСЬКА ОРХЕСТРА ПАВЛА ГУМЕНЮКА.
Евген Жуковський, барітоі, і наша Роза Красновська.
27169F (Туга за родиною (Івана Лопушника.

КОЛЮМБІЯ УКР. ОРХЕСТРА.
27172F (Пиймо, Друзі, вальс (Старосвітська Коломийка.

ОРХЕСТРА БРАТТЯ ГОЛУТЯКИ-КУЗЯНИ.
27171F (Посали Гуцулі Овес (Лемківська Тромбля.

ЕВГЕН ЖУКОВСЬКИЙ І НАША РОЗА КРАСНОВСЬКА,
27170F (Фіксований чоловік, ч. 1. (Фіксований чоловік, ч. 2.

ДОБРЕ ПРОДАЮЧІСЯ ПОПЕРЕДНО ВИДАНІ РЕКОРДИ.

ОРХЕСТРА БРАТТЯ ГОЛУТЯКИ-КУЗЯНИ, співають: А. Барна і Гея Козімор.
27162F (Там на луці зеленій (Татуню, мамуню, цибуля (стунала.
27160F (На зелені межі, польна (Лемківський танець.
27161F (Одрехівська полька (Обертана з молодим.

ЕВГЕН ЖУКОВСЬКИЙ, барітон з акомп. орхестри.
27163F (Щаслива (Люлька-файка.
27158F (Було, тай нема (Наш Хаїм щоб здоров
27156F (На Фарми (Брехня.

УКРАЇНСЬКА ОРХЕСТРА ПАВЛА ГУМЕНЮКА.
27164F (Запорожецька полька (Танець на вигоні.
70014F (Коломия на помия, танець (Коломийка на весіллю.

ВОЛОДИМИР ДІЛОВ, бас, і О. ЛОТОЦЬКИНСЬКА.
27165F (Спить жінка тай не чує (Танцювала риба з раком, (петрушка з пастернаком.

УКРАЇНСЬКА ОРХЕСТРА ПАВЛА ГУМЕНЮКА.
Барітон: Евген Жуковський, Сопран наша Роза Красновська.
27159F (Вечерниці, часть 1. (Вечерниці, часть 2.
27143F (Кума з міста ішла (Танець мого кума
27140F (Поправини в Америці, (часть 1. і 2.

12" $1.25.
70007F (Укр. Баль в Америці, ч. 1. (Укр. Баль в Америці, ч. 2.
70009F (Українське Весілля в Америці, часть 1. і 2.

о. М. МАРУЩАК, тенор.
27157F (Темна нічка, тай не видная (Ой зацвила калинонька
7147F (Помарнила наша доля (О, не забудь.
153F (Ой не стелися, хрещатий (барвінку (Журож моя, журо.

ЕВГЕН ЖУКОВСЬКИЙ І НАША РОЗА КРАСНОВСЬКА, з акомп. орхестри.
27149F (Вдовиця (Старий, як малий
27168F (Старости, часть 1. (Старости, часть 2.

ПЕТРО ОРДИНСЬКИЙ, баритон з акомп. орхестри.
27151F (Гей гук, мати, гук (Розлилися круті бережечки

ОРХЕСТРА ПАВЛА ГУМЕНЮКА.
Юстина Мусяла, Дорка Петрочко і Тимко Крукар.
27154F (Спросини, часть 1. (Спросини, часть 2.
70012F (Лемковське Весіля, часть 1. (Лемковське Весіля, часть 2.

ЕВГЕН ЖУКОВСЬКИЙ, баритон.
27152 (Алелуя, я бом. (Стація „Зімна вода".

ПИШІТЬ ЗА НОВИМ КАТАЛЬОГОМ РЕКОРДІВ. МИ ВИШЛЕМО ЙОГО ВАМ БЕЗПЛАТНО І СЕЙЧАС. РЕКОРДИ ВИСИЛАЄМО НА C. O. D. ДО ВСІХ ЧАСТЕЙ СВІТА.

UKRAINIAN AMERICAN RECORD CO.,
86 SECOND AVE., близько 5-тої ул., DEPT. S., **NEW YORK CITY**

ФІЛІЯ:
6 EAST 14TH STREET, NEAR 5 AVE. (коло 5th Avenue)

ОТВОРЕНО ЦІЛИЙ ДЕНЬ І ВЕЧЕРАМИ.

ПОЗІР! НЮАРК, Н. ДЖ.! ПОЗІР!

ЗАХОДОМ КОМІТЕТУ УКР. АМЕР. ГОРОЖАНСЬКОГО КЛЮБУ
відбудеться
В СУБОТУ, ДНЯ 27-ГО КВІТНЯ 1929 РОКУ
В ГАЛІ ПРИ 245 COURT STREET, NEWARK, N. J., ТОЧНО О ГОД. 7.30 ВЕЧЕР
ВЕЛИЧАВЕ ПЕРЕДВИБОРЧЕ ВІЧЕ
НА КОТРІМ БУДУТЬ ПРИСУТНІ ВСІ 5 КАНДИДАТІВ НА КОМІШНОНЕРІВ МІСТА НЮАРКУ, ЯК РІВНОЖ УКРАЇНСЬКІ БЕСІДНИКИ.

Тож просимо громадно зійтись, послухати і рівночасно показати, що ми, українська нація, в так великій силі. Рівнож просимо наших женщин, старших і молодших, до як найчисленнійшої участи в вічу, без ріжниці, чи вже горожанами, чи ні. 97-9

Комітет Українсько-Амер. Горожанського Клюбу, при 88 West Street, Newark, N. J.

ВІДОЗВА
ДО ОДНОСЕЛЬЧАН З МИКОЛАЇВА К. ГАЇВ У ГАЛИЧИНІ.

Нюйорський комітет по збиранню пожертв на будову Народного Дому в Миколаїві коло Гаїв подає нижче наведену відозву наших земляків і просить своїх односельчан скласти жертви, щоби допомогти нашим братам в Рідному Краю здвигнути національну твердиню.

Дорогі Краяни, Діти, Браття й Сестри!

Хоч далеко Ви за морем, одначеож ми до Вас з доброю вісткою, а заразом і з просьбою великою спішимо. Наша громада Миколаїв к. Гаїв задумує довершити великого діла, а саме: Громадяни купили від Максима Бялого площу за 130 дол. в дуже добрім положенню, бо в середмісці, коло почти й хочуть на ній вибудувати Народний Дім.

Як Вам відомо — наша громада є наражена на великий визиск, бо намножилось жидови богато, котра живиться нашою кервавицею й кождий наш гріш загарбує у свою кишеню, а то тільки длятого, що ми не маємо доброго приміщення під кооперативу; а також під зглядом просвітної роботи ми мусимо стояти позаду інших громад лише тому, що не маємо відповідного приміщення під читальню просвіти.

Однак маємо повну надію, що Ви, Дорогі Краяни наші стремління зрозумієте й причинитесь до цеї будови своїми грошевими датками. Бо ми самі, хоч як зорганізовані, не дамо ради такому тягарови. І хоч Ви також працюєте тяжко й далеко на чужині, то всеж таки Ваш гріш, хочби найменший нам багато поможе.

Ви читаєте часописи, то знаєте, як у нас села горнуться до кооперативної організації й до роботи на просвітній ниві. І ми хочемо йти їх добрими слідами, хочемо хоч частинно почувати себе господарями нашої прадідної землі, бо сюю правда може бути лиш у своїй хаті! Тому просимо Вас сердечно, оголосіть у своїх часописах, зорганізуйте комітет, котрий занявсби щиро збіркою тих датків, або шліть самі добровільні датки просто на руки комітету в Миколаєві. Маємо надію, що Ваші серця бються ще любовою до рідної країни і до громади, маємо надію що Ви на просвіту й славу свого народу нічого не віджалуєте й не знайдеться між Вами ні оден, що не кине лепти, хочби на одну цеглинку.

Очікуємо Вашої помочи й просимо сердечно не відмовити нам її.

Миколаїв к. Гаїв, в грудни 1928.

За Комітет:

І. Кушнір, П. Ткач, С. Дикий, М. Цембрівський, С. Галак, Я. Чинька, П. Сало, П. Дацко, І. Романишин, В. Гульоватий, М. Бялий, А. Федчишин, Д. Дацко, А. Цебрівський, Д. Прокопів, І. Корпало (Максима), П. Підгірний, І. Цебрівський, М. Кікаш.

Нюорський комітет складається з таких осіб: Іван Галак, предс.; Іван Підгірний, касієр; Іван Дацко, секретар, Сенько Баляс, заступник касієра. Контрольна Комісія: Іван Чинька і Дмитро Підгірний.

По дальші інформації просимо звертатися листовно або особисто до предсідателя Івана Галака, 419 E. 9th St., New York, N. Y.

Куйбіда і Грибик мають станути до двобою.

Секундант: — Віддаль між вами має виносити трицять кроків.

Куйбіда: А револьверова куля як далеко несе?

Секундант: І на пятьдесять кроків і далі.

Грибик: О, то зле! Таж це можна собі, сохрань Боже, кривду заподіяти.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

БРІДЖПОРТ, ПА.

Пожертви на Рідний Край.

Поодинокі члени 15-го відділу У. Н. Союза на місячнім мітінгу зложили коляду на Рідний Край, як слідує: Т. Брингелевич $3; Т. Голубенний $2; І. Довгань, В. Пухта, Л. Сарабун, П. Козак, В. Степаняк по $1; Ю. Кушнір 50 цнт.

З цього призначено одну половину на Рідну Школу, а другу на інвалідів.

Січовики Демократичної Січи внасигнували зі своєї каси $5 на революційний фонд. Разом зібрано на край $15.50, які переслано до Обєднання.

Теодор Голубенний.

МАТТАПАН, МАСС.

Збірка на Революційний Фонд.

Вислано через Обєднання на Військову Організацію 27 долярів і 25 ц. Ці гроші зібрані від таких жертводавців: І. Майдана $10; Н. Давискиби $5; С. Заборського $2; О. М. Кучера, П. Боднара, М. Умайла, Д. Кузя, М. Вонса, С. Антонюка, І. Чички, І. Масного, А. Івашківа і М. Шемчука по 1 долярові та від Морица Шварца 25 центів.

Микола Давискиба.

Безсмертна. Наполеон їхав раз із якоюсь панею. Нараз повіз із сполошеними кіньми впав із моста в рів. Обоє подорожні вийшли ціло, а Наполеон, жартуючи, сказав до переляканої товаришки:

— Не богато треба було, а були пані вмерли зі мною.

— Ах! Як це булоби гарно! То я також булаби безсмертна!

DR. M. SMITH
переніс свій офіс під число
67 EAST 7th STREET NEW YORK CITY
TEL. ORCHARD 6072.

АКУШЕРКА З ДОКТОРОМ.
Житомирського Шпиталя для Породів і Київського Александровського Зайцевського Шпиталя. Я маю свій офіс з доктором. — Поради і поміч.
B. E. SHMULENSON,
271 E. Broadway, 1st fl., New York
Tel. Orchard 8121

ПОКОНАНО РЕВМАТИЗМ
Нові і Уліпшені Gold Medal Haarlem Oil Капсульки усувають болі і терпіння, спричинені недомаганнями Нирок, Печінки і Міхуря. Це не є якесь новітне медичне відкриття, але відоме поверх 200 літ лікарство на ріжні недомагання. Його приємно брати. В кожній аптиці, в трьох величинах. Дивіться за назвою "Gold Medal" на кожнім пуделку.

NEW AND IMPROVED GOLD MEDAL HAARLEM OIL CAPSULES

УКРАЇНСЬКА
БУЧЕРНЯ
БРАТІВ ДОРШ
ДЛЯ РІЖНИХ ОКАЗІЙ. ВЕЛИКИЙ ВИБІР:
КОВБАС, КОВБАСОК, ВУДЖЕНИХ І СВІЖИХ ШИНОК
та ріжного рода мяса.
СВІЖО! ЧИСТО!
Опуст для ресторанів. Спеціально приготовляємо для весіль і ріжних забав. Спеціяльний вибір ріжного мяса на Великодні Свята.
G. DORSCH & BROS
98 First Ave., New York City
(ріг 6-тої вул.) 87—

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА"

ДО МОЇХ ЗЕМЛЯКІВ І ВСІХ УКРАЇНЦІВ!

Ще раз отсим подаю до відома, що маю дуже, добрі і наймоднійші сезонові

ЧЕРЕВИКИ

Для цілої родини у мене дістанете по низькій ціні і гарантовані. Запамятайте адресу: 67—

ВАСИЛЬ ГОЛДА
216 — 9-та ЕВНЯ, при 23-ій ул., **НЮ ЙОРК, Н. Й.**
Tel. WATKINS 10348.
Стор отворений від 8-мої рано до 10-тої вечер, а в суботи до 11-тої вечер.

МЕДИЧНА ЛЯБОРАТОРІЯ
СВЯТОГО ОТЦЯ МИХАЙЛА
предкладає свої лікарства на слідуючі слабости:

РОСТИТЕЛЬ ВОЛОСЯ Д-ра КЛАРА
Гарантуємо, що знищить порхи, застановить випад волосся і обновить новий ріст волосся на лисині. Пробна бутелька $3.00.
МАСТЬ на егзему, лишаї і прищі на тілі. Пачка $2.00.

КРЕМ І МИЛО ДЛЯ КРАСИ ЛИЦЯ
від прищів, угрів, веснянок, морщин і слідів віспи. В пару днях лице молоде, чисте і гарне в женщин і мущин. Ціна $1.25.

КРАСКА НА СИВЕ ВОЛОССЯ
всіх кольорів. Нешкідливий. Бут. $3.00.

УСУНЕННЄ ВОЛОСЯ. Без бритви усуває волосся сейчас. Нешкідливий і чистe у мущин і женщин. $1.00.

СКЛАД ЛІЧНИЧОГО ЗІЛЛЯ І КОРІННЯ для женщин і мущин на внутрішні слабости, перестуду, жолудок і нечисту кров. Пачка $2.
ПІГУЛКИ НА СОЛІТЕРА І ГЛИСТИ, (їх прианьки) вигонить без болю тіх у грудях, нахил на воміти. Ціна $5.00.
РЕВМАТИЗМ. Натирання ревматизму, ломання тіла, рук, ніг і крижий. Бутелька $2.00.
БАЛЬЗАМ НА КАТАР ЖОЛУДКА, газ, здуття, регулює і чистить жолудок. Бутелька $2.00.
БАЛЬЗАМ ТОНІК, чистить і будує кров, дає силу і апетит. Бут. $2.00.
БАЛЬЗАМ НА КАШЕЛЬ, простуду, хрипку і задих. Бут. $2.00.

Кромі наведених лікарств, приготовляємо лікарства на ріжні другі слабости для мущин, женщин і дітий. Пришліть гроші на лікарство, яке хочете, а ми сейчас вишлемо його. ПИШІТЬ ПО КАТАЛЬОГ НОВИХ ЛІКАРСТВ БЕЗПЛАТНО. Пишіть ясно за вашу слабість. Лікарства посилаємо всюди. Гроші і письма адресуйте: 286—

ST. MICHAEL MEDECINE CO.
BOX 797, Dept. S. W., CHICAGO, ILL.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

НА ПРОДАЖ дзвін, 4 фелони, прекрасне Євангеліє з чотирома Євангелистами, два великі свічники, Служебник, процесійний хрест, плащаниця і другі річи; яких потрібно при богослуженню. Все те можна дешево купити. Інтересовані голоситися під ч. 54 Van Winkle Ave., Jersey City, N. J.

ХТОБИ з Братств чи Товариств мав в посіданню костюми до представлення „Невольник", прошу ласкаво голоситися на поданну адресу і подати заразом ціну пожички. 99-100
Н. ХУДЯК.
Mattituck, L. I., N. Y.

СПРОДАМ свою фарму 83 акрів з чого 15 акрів ліса і пасовиська, а решта першої класи рівної, без каміня, землі до управи, 7 будинків як нові, дім на 8 кімнат, вода, Сад і річка, сайло і громозводи на будинках, своя пасіка; 13 корови, 4 кійня, 2 коні, 15 безрог, кури, всілякі машинерії. Саме між місті помежи Українцями. Ся фарма приносить великий прихід для фамілійного чоловіка, хто хоче працювати: Все за $7,800, вплати $3000 і по $100 річної сплати. Голоситися до: **P. KUTYNSKY,** R. D. Broadalbin, N. Y. 98-01

НА ПРОДАЖ корнеровий чотирофамілійний дім з першої кляси бучернею і гросернею, в шторі машина на лід, одинока бучерня в сій околиці; гараж на два авта, мурований з цегли. Теперішний власнитель виходить з бизнесу. Голоситися до:
DAUER & COMPANY,
547 Broadway, Bayonne, N. J.
Telephone Bayonne 3868.

НА СВЯТА!
Святочні листи, Рекорди, Рольки і картки, рівнож великий вибір стемпованих річей до вишивання і стемпуємо на замовлення. Нитки до вишивання Д. М. С. всіх кольорів, листки до цвітів; книжки і ноти до музики, все можна набути в 92-3
УКРАЇНСЬКІМ БАЗАРІ
Wysochansky Book & Music Store
47 Beacon St., Newark, N. J.

$ ЄСЛИ ПОТРІБНО ВАМ ГОТІВКИ, $
то зголоситься до українського Товариства, котре випозичає від $25.00 до $300 на догідні тижневі або місячні сплати. Всякі позички довірочні, услуга даром. Голоситься до:
COLONIAL MUTUAL LOAN & SAVINGS ASSOCIATION,
3303 N. 5th Street, Philadelphia, Pa.
Bell: Regent 1118.

UKRAINIAN Finance & Investment Corp. of Newark, N. J. Випозичає гроші на 1, 2 і 3 моргечі. Шери: Preferred шер $25.00, Common шер $20.00. По всякі інформації голоситься до контрольних в понизших урядників: **І. Лисак,** предс.; 163 Myrtle Ave., Irvington, N. J.; **М. Брудер,** секр., 17 Market St., Newark, N. J.; **Т. Каськів,** касієр; 600 High St., Newark, N. J.

КОРИСТАЙТЕ З НАГОДИ.
Вже вийшов з друку великий український співаник „Маруся", 224 сторін, ціна .....80 ц.
Укр. Роб. співаник, 64 стор. ....25 ц.
Червоний світ, повість, 90 стор. ....35 ц.
Всі три книжки дістанете у нас за $1.00. Замовлення шліть на адресу:
ROBITNYCHA KNYHARNIA, Station D, Box 182, New York, N. Y. 99-100

АДВОКАТ
Б. ПЕЛЕХОВИЧ
2300 WEST CHICAGO AVE., CHICAGO, ILL.
Практикує у всіх судах; займається переглядінням абстрактів; виготовляє контракти купна і продажі; переправадже спадкові справи; полагоджує старокраєві, патентові і прочі справи. 191—

ДОМИ В КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ.
Купуйте від самого будівничого, котрий має 16 літ практики в будові і побудував тут найбільше домів. Місто тут скоро будується, бо маємо богато фабрик. Вже богато домів продано і будується дальше. Доми знаходяться в середині міста коло Гайскул, тож не чекайте, а користайте з нагоди. Голоситься до будівничого: 98—
JOHN GINDA
390 GRAND AVE., CARTERET, N. J.
Tel. Carteret 1062.

НА ВЕСНЯНИЙ СЕЗОН.
Деревця овочеві (щепи) всякого рода, рівнож дерева тінисті, корчі озідбні, розі, виноград, живоплоти т. п. Усі дерева є інспектовані через State Mass. і гарантовані, що як котре не прийметься, дається безплатно друге. Пишіть по цінник: 39—
SHABAN NURSERY,
ДМИТРО ШАБАН, власт.
27 ARTISAN STREET, WILLIMANSETT, MASS.

УКРАЇНСЬКА КВІТЯРНЯ
під числом —
125 EAST 7th ST., NEW YORK CITY
поручає цвіти на всі нагоди як на: гарні букети на весілля, вінці погребові, а також цвіти вазонові, як: розі, лілії, цвіти мічі і инші. Замовлення виконує скоро і після умовлений. Поручаючися ласкавій памяти, остаюсь з поважанням 42—
Д. М. Козісюк, власт.
TOMPKIN'S SQUARE FLORIST.

ПРОДАЄ
ДОМИ
В МІСТІ НЮ ЙОРКУ
Українська Фірма
S. FESOLOWICH & N. KOBZISTY, EXCHANGE REALTY CO.,
41 East 7th St., New York City.
Tel. Orchard 9677. 16—

ФАРМА НА ПРОДАЖ В СТЕЙТІ НЮ ЙОРК.
Передівсім звертаю увагу тим, що шукають шось доброго і хотіли би працювати на добрій землі, щоби шось з того скористати, то прошу голоситись до мене.
Маю 82-акрову фарму, чорної, рівної і цілком без каміня землі, з того 16 акрів ліса і пасовиска, будинки в першій класі, дім на 8 кімнат, вода в домі і на подвірю, і других 5 будинків; сайло, сад, своя річка переплива фарму, 16 штук рогатої худоби, 2 коні, 16 безрог, стадо курий, всіляка новa машинерія і всі знаряди до фарми; пасіка, великий прихід зі сеї фарми, в самім фабричнім місті коло стації залізної; фарма не була спродана уже 95 літ. Все спродається за $8,000, вплати $3,000. Може бути для двох спільників. Се не є жадна агенція. Голоситися до: 93-102
FARMER
428 Howe Ave., cor Van Hauton Ave., Passaic, N. J.

ФАРМИ, ДОМИ І ШТОРИ!
Маємо ріжнородні фарми від 10 до 100 акрів і більше зі всіми фармерськими знарядами і стаком, а також і без стаку, недалеко міста Філадельфії, Па., за готівку або за заміну за доми приватні і бизнесові.
Також міняємо ріжного рода бизнесі за доми, як рівнож старі доми за нові, з наймоднернійшими уліпшеннями. — Голоситися на адресу: 86-7
MICHAEL DOLINNY
REAL ESTATE
3303 N. 5th St., Philadelphia, Pa.
Bell: Regent 1118.

НА ПРОДАЖ фарма 1 і пів акра, 2 блоки від стейтової дороги, 5 блоків до залізничої стації, близько великі фабрики, 100 овочевих дерев, дім на 2 фамилії, 8 великих кімнат, забудовання майже нові. Ціна $4,500, готівкою $1,000. Банковий морґеч $2,000.
Фарма 6 і пів акра зараз коло міста, дім 6 кімнат, забудовання. Ціна $4,500, готівкою $1,500.
Фарма 37 акрів, овочевий сад, 8 штук худоби, 2 коні, безроги, кури, машинерія, обсіяна, дім 5 кімнат, забудовання все в добрім стані, пів мілі від стейтової дороги, недалеко фабрик і міста. Ціна $7,000, готівкою $3,000.
Богато других менших і більших фарм, недалеко великих фабричних міст. Голоситися листовно до:
K. GOS,
KNOPF ST., MANVILLE, N. J.
93-4,7,9

АГЕНТИ — $50 тижнево, продаючи сорочки. Не треба грошей ні знання. Комісове згори. Зразки даром. Madison Products, 562 Broadway, New York City. 286—

DR. ZINS
(СПЕЦІЯЛІСТ, ВІД 28 ЛІТ)
КРОВНІ, ШКІРНІ І НЕРВОВІ ХОРОБИ.
ЖОЛУДОК, КИШКИ, СЦІЯТИКА ЛЕГЕНІ, БРОНХІТІС, ШКІРНІ ВИКИДИ.
ЗАГАЛЬНЕ ОСЛАБЛЕННЄ ТА ДРУГІ ХОРОБИ УСПІШНО ЛІЧЕНІ.
МОЇ ОПЛАТИ УМІРКОВАНІ. ПОРАДА ДАРОМ ДОВІРОЧНА.
ЕГЗАМІНАЦІЯ КРОВИ І X-RAYS.
110 EAST 16th ST. N. Y.
межи Irvington Pl. і Union Square
Денно 9—8 P. M. Неділі 9—4 P. M.

ПАТЕНТИ
BRYANT AND LOWRY
Registered Patent Attorneys,
310 VICTOR BUILDING, WASHINGTON, D. C.
Пишіть по Описи і Шкіци та гарно ілюстровану Патентову Книжку. Ми висилаємо, на жаданнє, даром. Запишіть також нам яким винахо-дом працюєте тепер і пришліть нам шкіц і опис до перегляненя, щоб забезпечити ваші права сейчас. Найбільші признання, уміркований ціни, скора обслуга, понад 25 літ практики. На ваші запити відповідаємо даром.

СТЕФАН І. ЄВУСЯК
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
Обслуга чесна і дешева. Достарчується автомобілі на весіля, хрестини і другі оказії. Удавайтесь до свого!
ОФІСИ:
77 Morris St., Jersey City, N.J.
Tel. Montgomery 1745
45 Prospect Av., Bayonne, N.J.
Telephone 540

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ.
129 E. 7th STREET, NEW YORK CITY
Telephone: Orchard 2568